

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дсн Валентина Миленкова

за дисертационния труд **„Социален престиж на учителите в гръцката образователна система”**

представен от Константина Йоаннис Балала за присъждане на образователно-научната степен „доктор по Социология”

Научен ръководител: доц.д-р Петрана Стойкова

I. Общо представяне на докторанта и дисертационния труд

Константина Балала е родена на 23 октомври 1983г. Учила е в катедра „Философия, педагогика, психология“ на университета в Янина и в катедра „Начално образование“ на Егейския университет, където завършва с отличие през 2024 г. Има магистърска степен по специално образование от Университета на Никозия, Кипър и по социални науки от Каподистрийски университет в Атина. Има 20 години преподавателски опит в публичния и частния сектор на средното образование. От 2019 до 2024 г. работи като учител по специална педагогика в средно и гимназиално училище. Посещавала е семинари по специално образование и межкултурно образование, както и семинари, свързани с образователните и социологическите науки. Участвала е в докторанските сесии на Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Актуалността на представения дисертационен труд е свързана с анализ на идентичността и престижа на учителите в гръцката образователна система. В съвременността, динамиката на социалните и икономическите отношения, както и нарастващото количество информация, свързана с различни дигитални мрежи и медии, създава един критичен ракурс на възприемане на учителската професия, свързан с понижаване на социалния престиж и авторитет на учителите. Съвременната дигитална среда наситена с различни технологични трансформации преформатира социалните взаимодействия и влияе върху авторитета на различни професионални роли. Настоящият дисертационен труд представлява опит да се осмисли в теоретичен, емпиричен и практически аспект темата за учителския престиж, идентичност и статус. Аналитично се проследяват елементите, които изгреждат професионалната и научна идентичност на учителите и как тези елементи взаимодействат с възприятията за социален престиж. Дисертационният труд е насочен към извеждане на различни

социални, институционални и лични фактори, които влияят върху характера на учителската роля, създават условия за нейното обществено възприемане и публичен образ. Професионалната работа на учителите е разнообразна, свързана е с поддържане на ефективно обучение, възпитание и социална комуникация с ученици и родители. От друга страна, учителите са ситуирани в специализирана среда на своите колеги и трябва да повишават своите умения и компетентности като специалисти и педагози, участвайки в различни семинари и курсове, насочени към иновативни преподавателски методи и развитие. Всичко това поставя темата и за обществения принос и признание на учителите, както и публичният образ, който се създава за тях чрез медиите; подкрепата и признанието, което те получават от различни общности и институции, и не на последно място, проблема за финансовото възнаграждение на учителския труд. Всички тези теми гравитират много пряко около учителския престиж и са намерили място в дисертационния труд на К.Балала. В този контекст, се отстоява идеята за разработване на адекватни политики, развиващи по-балансирано и признателно отношение към учителите в бързо развиващата се образователна среда. В този смисъл дисертацията има и практическа насоченост и визия.

Дисертацията е с общ обем от 230 страници, в това число основен текст – 209 страници и включва увод, три глави, заключение и две приложения, с 52 таблици и 52 графики. Използваните източници са 193.

Основната **цел** на дисертацията е да изследва социалния престиж на учителите в гръцката образователна система, като се фокусира върху това как този престиж се формира, оспорва или предефинира в съвременен контекст. Докторантката е дефинирала и поредица от задачи, които кореспондират на целта.

Основната **теза** е, че престижът на учителската професия в Гърция претърпява дълбоко предефиниране. Докато традиционните форми на уважение и авторитет са намалели поради социално-икономическите промени и променящите се образователни практики, остава основното признание за педагогическата и обществената стойност на учителите.

Докторантката е формулирала следните хипотези:

- По-голямата част от гръцките учители се възприемат като компетентни в управлението на класната среда, особено в поддържането на дисциплина и създаването на положителна учебна атмосфера;

- Учителите като цяло смятат, че академичното им обучение е осигурило солидна основа, но мнозина го смятат за недостатъчно, за да отговори на днешните педагогически изисквания и нововъзникващите образователни предизвикателства;
- Родителите са съгласни, че финансовото възнаграждение на учителите не отразява значимостта на образователната им работа, което се отразява негативно на социалния имидж и престижа на професията.

Дисертацията се разгръща в интердисциплинарната рамка на социология на образованието, социология на професионалните общности, социална психология, нормативна уредба, образователни политики и практика. Всяка от отделните глави в дисертационния труд съдържа разсъждения, анализи и изводи, показващи авторско присъствие и изследователска отговорност на дисертантката.

Първа глава изгражда теоретичната рамка и разглежда концепциите за педагогическа власт, учителски авторитет и развиващите се измерения на престижа в учителската професия. Учителите са представени като субекти, имащи централна роля за качеството на образованието, тъй като ефективното преподаване пряко влияе върху постиженията на учениците и техните резултати. Преподавателската работа се простира отвъд предаването на знания и включва култивиране на ценности, умения и нагласи, които оформят академичното и личностното ученическо развитие. Авторитетът на учителя стимулира сътрудничеството с родителите, а ефективната комуникация, справедливост и уважение към многообразието изграждат чувство за принадлежност в училищната общност. Учителската власт се осмисля в термините на конструктивност, давайки възможност на учениците да се развиват академично, социално и емоционално, като паралелно с това се укрепва педагогическият авторитет и престиж на учителя. Докторантката се спира на учителския авторитет, който не е просто упражняване на доминация, а динамично взаимодействие на власт, влияние и реципрочност, оформени от социалния, културния и институционалния контекст. Учителският авторитет включва поддържане на дисциплина, насърчаване на взаимно уважение, комуникация и социални умения, тъй като самото учене налага ограничения, които могат да създадат напрежение. Специално внимание се отделя и на престижа на учителите, които са били възприемани не само като професионалисти, но и като „ментори“ и „стълбове на знанието“, чийто авторитет е бил легитимиран от широкото социално одобрение и тяхната роля във формирането на бъдещите поколения.

Днес учителската професия е загубила много от предишния си престиж поради намаленото финансово възнаграждение и променящите се културни ценности.

Учителите са изправени пред предизвикателството да предефинират своята социална идентичност и самооценката си в контекст, където уважението и признанието вече не се предоставят автоматично, а трябва да бъдат непрекъснато договаряни в рамките на съвременните образователни и социални рамки. Според докторантката, висококачественото преподаване, непрекъснатото професионално развитие и способността за вдъхновяване на учениците са централни фактори, докато позитивните взаимоотношения между учител и ученик и сътрудничеството с родителите и общността допълнително засилват признанието.

Втора глава на дисертацията надгражда теоретичния фундамент, положен в първа глава, като се концентрира най-вече върху социалната идентичност на учителите. Тя се формира от това как те възприемат себе си и как са признати от обществото, съчетавайки елементи на професионален статус, репутация и социално приемане. Професионалната идентичност на учителите се определя от очакванията, признанието и преценките на другите – ученици, родители, колеги и обществото като цяло – като същевременно е основана на морални принципи и професионални задължения. Професионалната идентичност е динамична конструкция, едновременно ограничена от социалните очаквания и обогатена от личния избор, ценности и способността на учителя за саморефлексия. Наред с професионалната, се разглежда социалната и научната идентичност на учителя. Ролята на учителя се простира отвъд предаването на знания и включва подкрепа на когнитивното, емоционалното и социалното развитие на учениците. Учителят функционира като водач и медиатор в обучението, адаптирайки го към индивидуалните нужди на учащите. Учителската роля не е статична, тя е многоизмерна, съчетавайки формални отговорности с лична интерпретация и адаптивност. Подчертава се, че професионалното развитие на учителите е непрекъснат и динамичен процес, изискващ повишаване на знанията, уменията и ценностите на учителите, стимулиране на мотивацията, сътрудничеството и ученето през целия живот. Моделите на професионално развитие варират от стандартизирани програми и училищни инициативи до самостоятелно ръководени и научно обосновани подходи, всеки от които допринася за подобряване на преподавателските практики.

Трета глава представя идентичността и престижа на гръцките учители, започвайки с исторически преглед на развитието. В тази глава се включва представяне на проведеното емпирично изследване, съчетаващо количествени и качествени методи. Подробно са описани замисъла, методологията, инструментите и резултатите от проведеното в Гърция емпирично изследване. То включва:

- проучване със структуриран въпросник сред учителите в Гърция, по-специално в региона на Атика. Проучването е проведено сред 240 учители от префектура Атика и е непредставително за гръцките учители. Извадката се състои от 154 жени и 86 мъже. Въпросникът е разработен с цел измерване на възприятията за професионална идентичност, научна идентичност и социален престиж на учителите, използвайки скалата на Ликерт. Този подход гарантира обективност и последователност при оценката на отговорите. Събраните данни са анализирани с помощта на описателни и инференциални статистически методи за идентифициране на ключови модели и взаимоотношения.

- провеждане на дълбочинни интервюта с 10 родители относно техните виждания за авторитета, престижа на учителите, сътрудничеството със семействата, обучението, възнаграждението и предизвикателствата, пред които са изправени. Резултатите от проведените интервюта са обработени чрез тематичен анализ на съдържанието, за да се разкрият по-задълбочени прозрения и наративи. Резултатите показват, че гръцките родители единодушно признават незаменимата роля на учителите за оформянето както на академичното, така и на моралното развитие на децата. Родителите изразяват загриженост относно намаляващия престиж поради ниските заплати, недостатъчното обучение, особено в областта на цифровите умения и слабата комуникация между преподавателите и семействата. Като цяло родителите виждат учителите като жизненоважни, но подценени, подчертавайки необходимостта от системни подобрения за възстановяване на престижа на професията.

В Заключението се извеждат основните изводи, получени от теоретичната и емпиричната част на дисертацията, свързани с повишаване на социалното признание и власт на учителите в Гърция. Ключов извод е, че учителската професия в Гърция е в повратна точка и възстановяването на нейния престиж изисква образователни реформи, културни промени и по-силно обществено признание на жизненоважната роля на учителите.

II. Оценка на дисертационния труд

Сериозно достойнство на дисертацията е систематизацията на различни концепции, които представляват социологическо осмисляне на учителя, неговия престиж, роля и статус в обществото; взаимодействието му с ученици и родители, както и ролята на различни политики за повишаване на учителския авторитет и престиж в гръцкото общество.

В допълнение, смятам, че темата и направените разсъждения в дисертацията са с актуално и иновативно звучене, има изразено авторско присъствие и направени оценки, аргументирано са представени различни концепции, възгледи, модели и идеи, които подчертават фокусираността на цялостното изложение. Специално трябва да подчертая емпиричната работа, както и анализът на получените резултати и направените изводи. Подкрепям изведената от Константина Балала необходимост от по-активно политическо участие по темата за учителския престиж, която е от голямо значение за развитието на обществото и образованието.

Приемам направената **самооценка** на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд:

1. Дисертационният труд е първото теоретико-емпирично изследване върху социалния престиж на учителите в гръцката образователна система.
2. Изследването предлага ново и по-задълбочено разбиране на професионалната и научна идентичност на учителите, както и на динамиката на техния социален престиж.
3. Разработена е цялостна концептуална рамка, интегрираща социологически теории (Гофман, Бурдийо, Харгрийвс и Фулан) със съвременни перспективи, за изследване на идентичността, авторитета и професионалното развитие на учителите.
4. Разработен е социологически инструментариум, свързан с изследването на социалната идентичност и социалния престиж на гръцките учители. Той може да намери приложение и в други научни изследвания.
5. Комплексното използване на резултатите от количественото непредставително проучване, проведено сред гръцки учители и от дълбочинните интервюта с родители, граждани на Република Гърция, дава възможност да се очертаят както част от обществените нагласи, така и да се систематизират личните професионални самооценки на учителите.
6. Изведени са социалните предпоставки за авторитета на съвременния гръцки учител и са предложени начини за повишаване на социалния престиж на учителската професия.

Авторефератът отразява дисертационния труд и в съдържателен план напълно съответства на представените теми и анализи.

Дисертацията е преминала проверка със системата за антиплагиатство Турнитин и представлява авторски текст.

Дисертантката е посочила 4 публикации, две от които са в докторантски сборници от проведени докторантски сесии във Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

III. Заключение

Смятам, че дисертационният труд «Социален престиж на учителите в гръцката образователна система», представен от редовен докторант Константина Йоаннис Балала е един интердисциплинарен труд, който със своето изпълнение бележи сериозни резултати. Представената теоретична и емпирична част в дисертацията, направените анализи и авторска позиция са показателни за високото равнище на положените усилия и постигнатите резултати от докторантката.

На това основание препоръчвам да се присъди образователно-научната степен «доктор по социология» на Константина Йоаннис Балала и **гласувам положително.**

14.11. 2025г.

Благоевград

Проф. дсн Валентина Миленкова

REVIEW

by Prof. Valentina Milenkova, DSc

for the dissertation "The Social prestige of teachers in Greek education"

presented by Konstantina Ioannis Balala for the award of the educational and scientific degree "Doctor of Sociology"

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr. Petrana Stoikova

I. General presentation of the doctoral student and the dissertation

Konstantina Balala was born on October 23, 1983. She studied at the Department of Philosophy, Pedagogy, Psychology of the University of Ioannina and at the Department of Primary Education of the University of the Aegean, where she graduated with honors in 2024. She has a Master's degree in Special Education from the University of Nicosia, Cyprus and in Social Sciences from the Kapodistrian University of Athens. She has 20 years of teaching experience in the public and private sectors of secondary education. From 2019 to 2024, she worked as a teacher of special pedagogy in secondary and high schools. She attended seminars on special education and intercultural education, as well as seminars related to educational and sociological sciences. She participated in the doctoral sessions of the Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski"“.

The relevance of the presented dissertation is related to the analysis of the identity and prestige of teachers in the Greek educational system. In modern times, the dynamics of social and economic relations, as well as the growing amount of information related to various digital networks and media, creates a critical perspective of perception of the teaching profession, associated with a decrease in the social prestige and authority of teachers. The modern digital environment saturated with various technological transformations reformats social interactions and influences the authority of various professional roles. This dissertation is an attempt to make sense of the topic of teacher prestige, identity and status in a theoretical, empirical and practical aspect. The elements that build the professional and scientific identity of teachers are analytically traced and how these elements interact with perceptions of social prestige. The dissertation is aimed at identifying various social, institutional and personal factors that influence the nature of the teacher's role, create conditions for its public perception and public image. The professional work of teachers is diverse, it is related to maintaining effective training, upbringing and social communication with students and parents. On the other hand, teachers are situated in a specialized environment of their

colleagues and must increase their skills and competencies as specialists and educators, participating in various seminars and courses aimed at innovative teaching methods and development. All this raises the topic of the public contribution and recognition of teachers, as well as the public image that is created for them through the media; the support and recognition that they receive from various communities and institutions, and last but not least, the problem of the financial remuneration of teaching work. All these topics gravitate very directly around the prestige of teachers and have found a place in K. Balala's dissertation work. In this context, the idea of developing adequate policies that develop a more balanced and appreciative attitude towards teachers in the rapidly developing educational environment is upheld. In this sense, the dissertation also has a practical focus and vision.

The dissertation has a total volume of 230 pages, including the main text – 209 pages and includes an introduction, three chapters, a conclusion and two appendices, with 52 tables and 52 graphs. The sources used are 193.

The main **thesis** is that the prestige of the teaching profession in Greece is undergoing a profound redefinition. While traditional forms of respect and authority have diminished due to socio-economic changes and changing educational practices, the fundamental recognition of the pedagogical and societal value of teachers remains. The central thesis of this dissertation argues that the prestige of the teaching profession in Greece is undergoing a profound redefinition. While traditional forms of respect and authority have declined due to socio-economic changes and shifting educational practices, there remains a core recognition of teachers' pedagogical and societal value

The PhD student formulated the following hypotheses:

- The majority of Greek teachers perceive themselves as competent in managing classroom environments, particularly in maintaining discipline and creating a positive learning atmosphere.
- Teachers generally believe that their academic training has provided a solid foundation, yet many consider it insufficient to meet today's pedagogical demands and emerging educational challenges.
- Parents agree that teachers' financial compensation does not reflect the significance of their educational work, which negatively affects the social image and prestige of the profession.

The dissertation is developed within the interdisciplinary framework of sociology of education, sociology of professional communities, social psychology, regulatory framework, educational policies and practice. Each of the individual chapters in the

dissertation contains reflections, analyses and conclusions, demonstrating the author's presence and research responsibility of the dissertation candidate..

Chapter one builds the theoretical framework and examines the concepts of pedagogical power, teacher authority and the evolving dimensions of prestige in the teaching profession. Teachers are presented as entities with a central role in the quality of education, as effective teaching directly influences student achievement and outcomes. Teaching extends beyond the transmission of knowledge and includes the cultivation of values, skills and attitudes that shape students' academic and personal development. The teacher's authority stimulates cooperation with parents, and effective communication, fairness and respect for diversity build a sense of belonging in the school community. Teacher authority is understood in terms of constructivity, enabling students to develop academically, socially and emotionally, while at the same time strengthening the teacher's pedagogical authority and prestige. The doctoral student focuses on teacher authority, which is not a simple exercise of dominance, but a dynamic interaction of power, influence and reciprocity, shaped by the social, cultural and institutional context. Teacher authority includes maintaining discipline, promoting mutual respect, communication and social skills, as learning itself imposes constraints that can create tension. Special attention is also paid to the prestige of teachers, who were perceived not only as professionals, but also as "mentors" and "pillars of knowledge", whose authority was legitimized by widespread social approval and their role in shaping future generations.

Today, the teaching profession has lost much of its former prestige due to reduced financial remuneration and changing cultural values. Teachers are challenged to redefine their social identity and self-esteem in a context where respect and recognition are no longer automatically granted, but must be continuously negotiated within contemporary educational and social frameworks. According to the doctoral candidate, high-quality teaching, continuous professional development and the ability to inspire students are central factors, while positive teacher-student relationships and collaboration with parents and the community further enhance recognition.

Chapter two of the dissertation builds on the theoretical foundation laid in chapter one, focusing primarily on teachers' social identity. It is shaped by how they perceive themselves and how they are recognized by society, combining elements of professional status, reputation, and social acceptance. Teachers' professional identity is determined by the expectations, recognition, and judgments of others – students, parents, colleagues, and society at large – while at the same time being grounded in moral principles and professional

obligations. Professional identity is a dynamic construct, both constrained by social expectations and enriched by the teacher's personal choices, values and capacity for self-reflection. Alongside the professional identity, the teacher's social and scholarly identity is considered. The teacher's role extends beyond the transmission of knowledge and includes supporting the cognitive, emotional and social development of students. The teacher functions as a guide and mediator in learning, adapting it to the individual needs of the learners. The teacher's role is not static, it is multidimensional, combining formal responsibilities with personal interpretation and adaptability. It is emphasized that teacher professional development is a continuous and dynamic process, requiring the enhancement of teachers' knowledge, skills and values, stimulating motivation, collaboration and lifelong learning. Professional development models range from standardized programs and school-based initiatives to self-directed and evidence-based approaches, each of which contributes to improving teaching practices.

Chapter three presents the identity and prestige of Greek teachers, starting with a historical overview of the development. This chapter includes a presentation of the empirical research conducted, combining quantitative and qualitative methods. The design, methodology, instruments and results of the empirical research conducted in Greece are described in detail. It includes:

- a structured questionnaire survey among teachers in Greece, specifically in the Attica region. The survey was conducted among 240 teachers from the Attica prefecture and is not representative of Greek teachers. The sample consisted of 154 women and 86 men. The questionnaire was designed to measure teachers' perceptions of professional identity, scientific identity and social prestige using a Likert scale. This approach ensured objectivity and consistency in the assessment of responses. The data collected were analyzed using descriptive and inferential statistical methods to identify key patterns and relationships.

- conducting in-depth interviews with 10 parents about their views on authority, teacher prestige, collaboration with families, training, remuneration and the challenges they face. The results of the interviews were processed through thematic content analysis to reveal deeper insights and narratives. The results show that Greek parents unanimously recognize the indispensable role of teachers in shaping both the academic and moral development of children. Parents express concern about the declining prestige due to low salaries, insufficient training, especially in the area of digital skills, and poor communication between educators and families. Overall, parents see teachers as vital but undervalued, highlighting the need for systemic improvements to restore the prestige of the profession.

The Conclusion presents the main summaries drawn from the theoretical and empirical parts of the dissertation, related to the increase in the social recognition and power of teachers in Greece. A key conclusion is that the teaching profession in Greece is at a turning point and restoring its prestige requires educational reforms, cultural changes and stronger public recognition of the vital role of teachers..

II. Dissertation evaluation

A serious merit of the dissertation is the systematization of various concepts that represent a sociological understanding of the teacher, his prestige, role and status in society; his interaction with students and parents, as well as the role of various policies for increasing the teacher's authority and prestige in Greek society.

In addition, I believe that the topic and the reasoning made in the dissertation are of a current and innovative sound, there is a pronounced authorial presence and assessments made, various concepts, views, models and ideas are presented in a reasoned manner, which emphasize the focus of the overall thesis. I must especially emphasize the empirical work, as well as the analysis of the results obtained and the conclusions made. I support the need for more active political participation on the topic of teacher prestige, which is of great importance for the development of society and education, as stated by Konstantina Balala. I accept the self-assessment of the scientific and applied scientific contributions in the dissertation work.

1. The dissertation is the first theoretical and empirical study on the social prestige of teachers in the Greek education.

2. The study offers a new and more in-depth understanding of the professional and scientific identity of teachers, as well as the dynamics of their social prestige.

3. A comprehensive conceptual framework has been developed, integrating sociological theories (Goffman, Bourdieu, Hargreaves, and Fullan) with contemporary perspectives on the study of teachers' identity, authority, and professional development.

4. A sociological toolkit has been developed for researching the social identity and social prestige of Greek teachers. It can also be applied in other scientific studies.

5. The comprehensive use of the results of the quantitative non-representative survey conducted among Greek teachers and the in-depth interviews with parents who are citizens of the Republic of Greece makes it possible to outline both part of the public attitudes and to systematize the personal professional self-assessments of teachers.

6. The social prerequisites for the authority of the contemporary Greek teacher have been identified and ways to increase the social prestige of the teaching profession have been proposed.

The abstract reflects the dissertation work and in terms of content fully corresponds to the presented topics and analyses.

The dissertation has been checked with the Turnitin anti-plagiarism system and represents an author's text.

The dissertation author has indicated 4 publications, two of which are in doctoral collections from doctoral sessions held at the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski".

III. Conclusion

I believe that the dissertation " **The Social prestige of teachers in Greek education**", presented by a full-time doctoral student Konstantina Ioannis Balala, is an interdisciplinary work, which with its implementation marks serious results. The presented theoretical and empirical part of the dissertation, the analyses made and the author's position are indicative of the high level of efforts made and the results achieved by the doctoral student.

On this basis, I recommend that the educational and scientific degree "Doctor of Sociology" be awarded to Konstantina Ioannis Balala and I vote positive.

14.11. 2025

Blagoevgrad

Prof.DSc Valentina Milenkova